Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken

(Door de Commissie bij de Raad ingediend op 9 september 1976)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat het recht van de Lid-Staten nopens de aansprakelijkheid van de producent voor schade welke door een gebrek van diens produkt is veroorzaakt, moet worden geharmoniseerd; dat namelijk onderlinge verschillen op dat rechtsgebied de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt kunnen vervalsen; dat de rechtsvoorschriften die op deze aansprakelijkheid betrekking hebben, niet overal even streng zijn; dat hierdoor de kostenfactoren in de economie van de Lid-Staten niet overal even zwaar wegen; dat daarmede vooral de met elkaar concurrerende producenten in de verschillende Lid-Staten worden geconfronteerd;

Overwegende dat harmonisatie ook noodzakelijk is, omdat door verschillen tussen de rechtsregels het vrije goederenverkeer binnen de gemeenschappelijke markt kan worden beïnvloed; dat een beslissing ten aanzien van de vraag, waar het produkt vervaardigd en in het verkeer zal worden gebracht, door economische en niet mede door juridische motieven behoort te worden ingegeven;

Overwegende dat harmonisatie op dit rechtsgebied ten slotte nog geboden is, omdat de consument tegen voorvallen die zijn gezondheid schaden, alsook tegen beschadiging van zijn bezittingen, niet in alle Lid-Staten dezelfde bescherming geniet en deze veelal volledig moet ontberen; dat een en ander afhankelijk is van de eisen die in het recht van de Lid-Staten aan de aansprakelijkheid van de producent worden gesteld; dat er in zoverre tot op heden van een gemeenschappelijke markt voor de consument geen sprake is;

Overwegende dat een gelijkwaardige en afdoende consumentenbescherming alleen dan valt te bereiken, wanneer de vervaardiger van een produkt dat een gebrek vertoont en daardoor schade heeft veroorzaakt, ook buiten schuld aansprakelijk wordt gesteld; dat elke andere benadering van de aansprakelijkheid de gelaedeerde voor vrijwel onoverkomelijke bewijsmoeilijkheden plaatst of gevallen die van wezenlijk belang zijn en waarin schade werd veroorzaakt, buiten beschouwing laat;

Overwegende dat aan dit vraagstuk, dat eigen is aan een tijd waarin de techniek een steeds voornamer plaats inneemt, een passende oplossing kan worden gegeven, wanneer de producent ook buiten schuld aansprakelijk wordt gesteld; dat de producent zijn uitgaven die hij op grond van deze aansprakelijkheid doet, namelijk als produktiekosten in de prijs kan doorberekenen en bijgevolg over alle consumenten van dezelfde, geen gebreken vertonende produkten kan omslaan;

Overwegende dat onder de aansprakelijkheid ook produkten dienen te worden begrepen, waarvan de producent op het moment waarop hij die in het verkeer bracht — gelet op de stand van wetenschap en techniek —, het gebrek niet had kunnen kennen (ontwikkelingsschade); dat de consument anders zonder enige bescherming aan het risico zou zijn blootgesteld eerst bij ge- of verbruik van een produkt het gebrek te ontdekken;

Overwegende dat de aansprakelijkheid alleen roerende zaken omvat; dat het in het belang van de consument is, dat deze dan ook in hun totaliteit daaronder zijn begrepen, met name de landbouw- en de ambachtelijke produkten, alsmede de roerende zaken die bij de constructie van een bouwwerk toepassing vinden of daarin worden geïncorporeerd;

Overwegende dat consumentenbescherming meebrengt dat alle bij het produktieproces ingeschakelde producenten aansprakelijk zijn, voor zover hun eindprodukt of onderdeel daarvan, dan wel de door hen daarvoor geleverde grondstof gebreken vertoont; dat om dezelfde reden aansprakelijk is hij, die een produkt onder eigen naam, merk of herkenningsteken verhandelt, of die als handelaar de alleen hem bekende identiteit van de producent verzwijgt, alsmede hij, die buiten de Europese Gemeenschap vervaardigde produkten invoert;

Overwegende dat, indien verscheidene personen aansprakelijk zijn, de bescherming van de consument vergt, dat de gelaedeerde zich op elk van hen voor de volle omvang van de schade moet kunnen verhalen; dat een regresmogelijkheid van degene op wie verhaal werd genomen, door de rechtsregels van de Lid-Staten wordt beheerst;

Overwegende dat bij de beantwoording van de vraag of een produkt een gebrek vertoont, ter bescherming van de fysieke integriteit en het bezit van de consument niet de ongeschiktheid voor ge- of verbruik, doch het gebrek aan veiligheid maatstaf moet zijn; dat in dit verband alleen de veiligheid welke men objectief mag verwachten, een rol speelt;

Overwegende dat de producent niet aansprakelijk is wanneer het gebrekkige produkt tegen zijn wil in het verkeer werd gebracht of wanneer dit eerst gebreken is gaan vertonen, nadat het door hem in het verkeer werd gebracht; dat het gebrek dan niet zijn oorsprong vindt in het produktieproces; dat evenwel het tegendeel wordt vermoed zolang de producent niet het bewijs heeft geleverd van de hem bevrijdende omstandigheden;

Overwegende dat, om zowel de gezondheid als het persoonlijke bezit van de consument te beschermen, niet slechts de schade als gevolg van dood of lichamelijk letsel, maar ook de aan roerende zaken toegebrachte schade (zaakschade) voor vergoeding in aanmerking moet komen; dat vergoeding voor zaakschade evenwel dient te worden beperkt tot zaken die niet voor beroep of bedrijf worden aangewend;

Overwegende dat de vergoeding van schade welke in de sfeer van beroep of bedrijf is ontstaan, in het nationale recht haar regeling vindt;

Overwegende dat de vraag of er in een concreet geval een causaal verband is tussen het gebrek en de schade, naar nationaal recht dient beoordeeld te worden;

Overwegende dat de aansprakelijkheid van de producent naar boven toe moet worden begrensd, nu deze van het schuldelement wordt losgekoppeld; dat het schaderisico niet valt te berekenen, wanneer aan de aansprakelijkheid geen grens wordt gesteld en deze slechts onder zware financiële offers kan worden verzekerd;

Overwegende dat de bovengrens van de aansprakelijkheid moet worden gedifferentieerd, in aanmerking nemende dat de hoogte van het schadebedrag bij lichamelijk letsel in de regel van die bij zaakschade afwijkt; dat bij lichamelijk letsel aan de eis dat de schade moet kunnen worden begroot, wordt voldaan, wanneer een globale aansprakelijkheidsbeperking wordt ingevoerd; dat dan bij een op 25 miljoen Europese rekeneenheden vastgesteld bedrag het grootste gedeelte van de serieschade kan worden gedekt; dat aldus in het geval van de aan één persoon toegebrachte schade, dat in de praktijk het belangrijkste is, onbeperkte aansprakelijkheid geldt; dat bij overigens uiterst zelden voorkomende massale schade, waarvan de omvang in zijn totaliteit het genoemde bedrag overtreft, en die daarmede met een ramp gelijk komt te staan, zo nodig de gemeenschap zal moeten bijspringen;

Overwegende dat daarentegen bij de aanzienlijk veelvuldiger voorkomende gevallen van zaakschade een regeling moet worden getroffen, waarbij de aansprakelijkheid voor het één persoon laederende schadevoorval wordt beperkt, omdat alleen dan de mogelijkheid wordt geschapen de aansprakelijkheid van de producent te becijferen; dat de bovengrens van de aansprakelijkheid in het normale geval op grond van een geschatte gemiddelde waarde van het persoonlijke vermogen wordt bepaald; dat aangezien in het vermogen roerende en onroerende zaken zijn begrepen, met een in de regel verschillende waarde al naar gelang van de aard van deze beide categorieën vermogensbestanddelen, er ook voor de omvang van de aansprakelijkheid verschillende bedragen moeten worden vastgesteld;

Overwegende dat met de beperking van de vergoeding van zaakschade tot gevallen, waarin persoonlijke bezittingen werden beschadigd of vernietigd, het gevaar wordt vermeden van een aansprakelijkheid welke niet meer valt te overzien; dat daarom, naast een beperking van de aansprakelijkheid in het slechts één persoon laederende schadevoorval, invoering van een globale bovengrens niet meer nodig leek;

Overwegende dat bij Beschikking nr. 3289/75/EGKS van 18 december 1975 [1] de Commissie met instemming van de Raad een Europese rekeneenheid heeft vastgesteld die overeenkomt met de gemiddelde waarde van de koersschommelingen tussen de valuta van de Lid-Staten der Gemeenschap;

Overwegende dat de economische en financiële toestand in de Gemeenschap een periodiek herzien van de in de richtlijn vastgestelde maximale aansprakelijkheidsbegrenzingen wettigt;

Overwegende dat een uniforme verjaringstermijn voor de vordering tot schadevergoeding die door het schadevoorval is ontstaan zowel in het belang is van de consument als van de industrie; dat een termijn van drie jaar aangewezen lijkt;

Overwegende dat produkten in de loop der tijd veranderen, dat strengere veiligheidsnormen worden ontwikkeld en dat de kennis van wetenschap en techniek toeneemt; dat het derhalve onbillijk zou zijn, wanneer de producent zonder beperking in tijdsduur ervoor zou moeten instaan dat zijn produkten vrij zijn van gebreken; dat daarom de aansprakelijkheid qua tijdsduur moet worden beperkt tot een gemiddelde duur; dat deze termijn niet door nationale rechts-

[1] PB nr. L 327 van 19. 12. 1975, blz. 4.

voorschriften kan worden geschorst, noch gestuit; dat een aanhangige rechtsvordering onverlet blijft;

Overwegende dat een evenwichtige en afdoende bescherming van de consument moet worden verzekerd; dat derhalve de aansprakelijkheid van de producent niet op een afwijkende wijze mag worden geregeld;

Overwegende dat de gelaedeerde krachtens de bepalingen van zijn nationaal recht over een vordering tot schadevergoeding kan beschikken, welke op een andere rechtsgrond berust dan die welke krachtens de richtlijn geldt; dat deze bepalingen eveneens beogen de consument te beschermen; dat derhalve de richtlijn deze bepalingen onverlet laat;

Overwegende dat de aansprakelijkheid voor schade in verband met kernenergie in alle Lid-Staten reeds op afdoende wijze door bijzondere voorschriften is geregeld; dat deze schade derhalve niet onder de werking van deze richtlijn behoeft te worden gebracht,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

De producent van een produkt is aansprakelijk voor schade, veroorzaakt door een gebrek in het produkt, ongeacht of het gebrek hem bekend was, dan wel bekend had kunnen zijn.

De producent is ook dan aansprakelijk wanneer hij, volgens de stand van wetenschap en techniek op het ogenblik waarop hij het produkt in het verkeer bracht, van het gebrek niet op de hoogte had kunnen zijn.

Artikel 2

„Producent" is de vervaardiger van het eindprodukt, van grondstoffen of van een onderdeel van het produkt, alsook een ieder die zich door zijn eigen naam of handelsmerk, dan wel een ander herkenningsteken op het produkt aan te brengen, als producent gedraagt.

Indien niet kan worden vastgesteld wie de producent van een produkt is, wordt elke leverancier ervan als producent aangemerkt, tenzij deze de gelaedeerde onverwijld de identiteit mededeelt van de producent of van degene die hem het produkt heeft geleverd.

Een ieder die een produkt voor verkoop of voor een dergelijk doel in de Europese Gemeenschap invoert, wordt als producent van dat produkt aangemerkt.

Artikel 3

Indien verscheidene personen voor dezelfde schade aansprakelijk zijn, is ieder van hen hoofdelijk aansprakelijk.

Artikel 4

Een produkt is gebrekkig, indien het aan personen en zaken niet die veiligheid biedt die men ervan mag verwachten.

Artikel 5

De producent is niet aansprakelijk, indien hij bewijst, dat het produkt niet door hem in het verkeer is gebracht, of wel dat het vrij was van gebreken toen dit door hem in het verkeer werd gebracht.

Artikel 6

Onder „schade" in de zin van artikel 1 wordt verstaan:

a) dood en lichamelijk letsel;

b) beschadiging of vernietiging van enige andere zaak dan het gebrekkige produkt, wanneer die zaak

   i) gewoonlijk bestemd is voor ge- of verbruik in de privé-sfeer en

   ii) door de gelaedeerde niet werd verkregen of gebruikt voor doeleinden in de sfeer van handel, bedrijf of beroep.

Artikel 7

De aansprakelijkheid van de producent uit hoofde van deze richtlijn voor alle gevallen van dood of lichamelijk letsel, veroorzaakt door hetzelfde gebrek in gelijkaardige produkten, is beperkt tot 25 miljoen Europese rekeneenheden (E.R.E.).

De aansprakelijkheid van de producent uit hoofde van deze richtlijn voor zaakschade is per persoon beperkt tot

— 15 000 E.R.E. voor schade aan roerende goederen, en

— 50 000 E.R.E. voor schade aan onroerende goederen.

Onder Europese rekeneenheid (E.R.E.) dient te worden verstaan, die welke werd vastgelegd door de Commissie in Beschikking nr. 3289/75/EGKS van 18 december 1975.

De tegenwaarde in nationale munt wordt berekend door toepassing van de wisselkoers geldend op de dag voorafgaand aan die waarop het bedrag van de te verlenen schadevergoeding definitief werd vastgesteld.

Alle drie jaren onderzoekt de Raad op voorstel van de Commissie de in dit artikel in Europese rekeneenheden uitgedrukte bedragen en past deze zo nodig aan, rekening houdende met de economische en financiële ontwikkeling in de Gemeenschap.

Artikel 8

De vordering tot schadevergoeding uit hoofde van deze richtlijn verjaart na drie jaar. Deze verjaring vangt aan op de dag, waarop de gelaedeerde van de schade, het gebrek en de identiteit van de producent kennis droeg of kennis had kunnen dragen.

De richtlijn laat het in de Lid-Staten geldende recht inzake schorsing of stuiting der verjaring onverlet.

Artikel 9

De aansprakelijkheid van de producent vervalt na tien jaar, te rekenen vanaf het einde van het jaar, waarin het gebrekkige produkt door de producent in het verkeer werd gebracht, tenzij de gelaedeerde inmiddels een rechtsvordering tegen de producent heeft ingesteld.

Artikel 10

De aansprakelijkheid uit hoofde van deze richtlijn kan niet worden uitgesloten, noch beperkt.

Artikel 11

Deze richtlijn laat vorderingen van de gelaedeerde tot vergoeding van schade, veroorzaakt door een gebrekkig produkt, onverlet, wanneer deze op een andere rechtsgrond berusten dan die welke krachtens de richtlijn wordt geboden.

Artikel 12

Deze richtlijn is niet van toepassing op schade in verband met kernenergie.

Artikel 13

Binnen 18 maanden voeren de Lid-Staten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in om aan het bepaalde in deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie hiervan onverwijld in kennis.

Artikel 14

De Lid-Staten doen de Commissie mededeling van de tekst van de voornaamste bepalingen van nationaal recht, die zij op het door deze richtlijn bestreken gebied vaststellen.

Artikel 15

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.